

AARDRIJKSKUNDIG
WOORDENBOEK

DER
NEDERLANDEN,

BIJENGEBRAGT

DOOR

A. J. van der Aa,

onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.

VIERDE DEEL.

E-G.

Te Gorinchem, bij
JACOBUS NOORDUYN.

1843.

GELDERLAND (OPPER-) het zuidelijke en kleinste gedeelte van het voorm. hert. *Gelder.* Zie GELDER (OPPER-).

GELDERLAND (OVERKWARTIER-DER-PROVINCIE-), het zuidelijkste en kleinste gedeelte van het voorm. hert. *Gelder.* Zie GELDER (OPPER-).

GELDERLAND (TWEEDE-DISTRIKT-VAN-), distr. prov. *Gelderland.* Zie ZUTPHEN.

GELDERLAND (VIERDE-DISTRIKT-VAN-), distr., prov. *Gelderland.* Zie NIJMEGEN.

GELDERLAND (VIJFDE-DISTRIKT-VAN-), distr., prov. *Gelderland.* Zie DISTRIKT-VAN-GELDERLAND (BENEDEN).

GELDERMALSEM, d. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland.* Zie GELDERMALSEN.

GELDERMALSEM (HUIS-TE-), adell. h. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland.* Zie GELDERMALSEN (HUIS-TE-)

GELDERMALSEM (POLDER-VAN-), pold in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland.* Zie GELDERMALSEN (POLDER-VAN-)

GELDERMALSEN, kant., prov. *Gelderland*, arr. *Tiel*; palende N. aan de Linge, die het van het kant. *Culenburg* scheidt; O. aan het kant. *Tiel*, Z. aan de *Waal*, waar door het van het kant. *Zalt-Bommel* gescheiden wordt, en W. aan de *Zuid-Hollandsche kant.* *Gorinchem* en *Vianen*.

Dit kant. bevat de volgende 9 gem. *Deil*, *Geldermalsen*, *Est-en-Op-IJnen*, *Haafden*, *Op-Hemert*, *Herwijnen*, *Varik*, *Vuren* en *Waardenburg*.

Het beslaat eene oppervlakte van 17,716 bund., telt 2111 h., bewoond door 2551 huisgez., uitmakende eene bevolking van 12,000 inw., die zich meest op den landbouw toeleggen.

GELDERMALSEN, gem. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*, *Benedendistrikt*, kw. en arr. *Tiel*, kant. *Geldermalsen* (8. k. d., 25 m.k., 8 s.d.); palende N. aan de Linge, O. aan de gem. *Wadenoijen*, Z. aan *Est-en-Op-IJnen* en *Waardenburg*, W. aan de gem. *Deil*.

Zij bestaat uit de heerl. *Geldermalsen* en *Meteren*, beslaat eene oppervlakte van 1851 bund. 55 v. r. 79 v. ell., telt 269 h., bewoond door 281 huisgez., uitmakende eene bevolking van ruim 1600 inw., die meest hun bestaan vinden in landbouw en veeteelt. Vroeger was er eene bierbrouwerij, doch deze bestaat niet meer.

De inw., die er, op 18 na, allen Herv. zijn, maken de gem. van *Geldermalsen* en *Meeteren* uit. — De 5 R. K., welke men er aantreft, worden tot de stat. van *Buren* gerekend. — De Isr., die hier 15 in getal zijn, behooren tot de ring-synagoge van *Culenburg*.

Men heeft in deze gem. twee scholen, als ééne te *Geldermalsen* en ééne te *Meteren*, welke gezamenlijk door een gemiddeld getal van 170 leerlingen bezocht worden.

GELDERMALSEN, heerl. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*, *Benedendistrikt*, kw. en arr. *Tiel*, kant. *Geldermalsen*; palende N. aan de Linge, O. aan de heerl. *Wadenoijen*, Z. aan de heerl. *Meeteren*, W. aan de heerl. *Deil*.

Deze heerl. bestaat uit den *Geldermalsensche-polder*, de *Gen-tel* en eenige uiterwaarden tegen de Linge. Zij bevat het d. *Geldermalsen* en eenige verstrooid liggende h., beslaat eene oppervlakte van 1286 bund. 94 v. r. 57 v. ell., telt 188 h. bewoond door 196 huisgezinnen, uitmakende eene bevolking van ruim 1000 inw., die meest hun bestaan vinden in landbouw en veeteelt.

De inw., die, op 17 na, allen Herv. zijn, maken eene gem. uit, welke tot de klass. van *Bommel*, ring van *Tuil*, behoort. De eerste, die hier het leeraarambt heeft waargenomen, is geweest *Georgius FRELINGIUS*, die in het jaar 1590 of daaromtrent herwaarts kwam, en in het jaar 1599 naar Naarden vertrok. — Men telt in deze heerl. ééne school.

Het d. *GELDERMALSEN*, oudtijds *MALSEN*, ook wel bij verbastering *GELDERMALSEN* of *GELDERMALSUM*, ligt $2\frac{1}{2}$ u. W. van *Tiel*, aan de *Linge*, door geboozite en zaailand omringd. Men telt er in de kom van het d. 41 h., waaronder vele aanzienlijke, en 259 inw. In de veertiende eeuw werd hier een watertol geheven van de schepen, welke de *Linge* bevoeren.

De kerk is een groot gebouw. In het koor ziet men eene fraaije tombe van het oude adellijke Zeeuwsche geslacht van *Borssele*, aan welk geslacht deze heerl. een reeks van jaren heeft toebehoord. Thans wordt zij in eigendom bezeten door Mevrouw de douairière van den Heer *Thomas van Barneveld*, woonachtig te *Utrecht*.

De, in het jaar 1859 gebouwde, dorpschool wordt door een gemiddeld getal van 120 leerlingen bezocht. — Men heeft er een fraai Heerenhuis het *Huis Ravestein* geheeten.

De jaarmarkt, die den 28 April gehouden wordt, is eene paarden-, beesten- en schapenmarkt. De kermis valt in den eersten Zondag in Mei.

GELDERMALSEN (HUIS-TE-), oud adell. kast. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*, arr. en $2\frac{1}{2}$ u. W. van *Tiel*, kant., gem. en 5 min. W. van *Geldermalsen*.

Het was vroeger een deftig gebouw, met eene poort en omgeven door grachten, waarover eene steenen brug. Dit kasteel is in het jaar 1828 gedeeltelijk afgebroken, als wanneer de grachten ook gedeeltelijk gedempt zijn; terwijl men op die plaats een heerenhuis heeft gebouwd, de huize *Ravestein* geheeten, hetwelk met de daartoe behoorende gronden, eene oppervlakte beslaat van 47 bund. 45 v. r. 14 v. ell., en thans in eigendom bezeten en bewoond wordt door den Heer *E. W. van Dam van Isselt*, Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal.

GELDERMALSEN (POLDER-VAN-) of *GELDERMALSENSCHE-POLDER*, pold. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*, arr. *Tiel*, gem. *Geldermalsen*; palende N. aan de *Linge*, O. aan den Polder van *Wadenhoijen*, Z. aan den Polder van *Est*, den Polder van *Meteren*, den Polder van *Neer-IJnen* en den Polder van *Waardenburg*, W. aan den Polder van *Deil*.

Deze pold. bestaat uit de *Laageindsche-Hoeven*, de *Hoogeindsche-Hoeven*, de *Voetakker*, de *Hangwaard* de *Hondschemet*, de *Kalenberg*, het *Rot*, de *Gentel*, den *Eng*, den *Polder*, de *Plantaadje* en den *Uiterdijk*. Zij beslaat volgens het kadaster eene oppervlakte van 1286 bund. 94 v. r. 56 v. ell., waaronder 1250 bund. 94 v. r. 57 v. ell., schotbaar land. Er staan in dezen polder geene huizen; terwijl hij door vijf sluizen op de *Linge* van het overtollige water ontlast wordt. Het polderbestuur bestaat uit twee Poldermeesters en eenen Secretaris.

GELDERMALSENSCHE-POLDER, pold. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*. Zie het vorige art.

GELDERMALSENSCHE-SLUIS, sluis in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*, $\frac{1}{2}$ u. W. van *Geldermalsen*, in den *Lingendijk*.

AARDRIJKSKUNDIG
WOORDENBOEK

DER

NEDERLANDEN,

BIJEENGEBRAGT

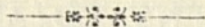
DOOR

A. D. van der Aa,

ONDER MEDEWERKING VAN EENIGE VADERLANDSCHE
GELEERDEN.

DERTIENDE DEEL.

A A N H A N G S E L.

TE GORINCHEM, BIJ
J. NOORDUYN EN ZOON.

1854.

nacht van 25 op 26 November 1846 eene aardstorting plaats gehad, waardoor de groote waterleiding, bekend onder den naam van *Geger-Mindjangan*, werd verstopt, zoodat het water met kracht oost- en westwaarts over den grooten weg stroomde, en op verschillende plaatsen aanmerkelijke uitspoelingen ontstonden, ten gevolge waarvan de weg voor voertuigen onbruikbaar was geworden.

GEGER-RIWET, bergrug in *Oost-Indië*, op het eil. *Java*, resid. *Tagal*, reg. *Pamelang*, distr. *Boengas*.

GEGOENONG, d. in *Oost-Indië*, op het eil. *Java*, resid. *Rembang*, distr. *Waral*.

* GEINOORD ligt $\frac{1}{2}$ u. Z. van *Jutphaas*.

* GEINPOLDER grenst N. en O. aan *Jutphaas*, Z. aan *Vreeswijk*, W. aan *IJsselstein*, bevat 5 boerderijen en wordt door eenen molen op den *IJssel* van het overtollige water ontlast.

GEISBEEK, adell. h. in het graafs. *Zutphen*. Zie *GIESBEEK* W. en A.

GEKARTELDE-GEBERGTE (HET), gebergte in *Oost-Indië*, op het eil. *Java*, resid. *Cheribon*. — Het bestaat uit kalk en steen en bevat eene heete bron, die door boetelingen of menschen, welke voor heilig willen gehouden worden, bezocht wordt.

* GELDERLAND. Bl. 496, reg. 4, van onderen staat: 12, lees: 10. — Bl. 497. Er zijn in Gelderland 7 gem. der *Evang.-Luth.* en 3 filiaal-gemeenten, hebbende 8 kerken, welke door 7 Predikanten bediend worden.

* GELDERMALSEN had vroeger een pontveer over de *Linge*, in den grooten weg van *Utrecht* naar 's *Hertogenbosch*, hetwelk in het jaar 1849 vervangen is, door eene ophaalbrug, lang 127 ell.

* GELDERMALSEN (HUIS-TE-). De overblijfselen van dit kast. zijn in het jaar 1828 afgebroken.

§ GELDERMALSENSCHE-WATERING (MEETERENSCH-EN-), water, prov. *Gelderland*. Zie *MEETERENSCH-EN-ESTENSCH-EN-WATERING* W.

* GELDERSCH-DE-DIJK behoort gedeeltelijk onder *Hattem*, gedeeltelijk onder *Oldebroek*, en telt 50 h. en ruim 740 inw., als 24 h. en 130 inw. onder *Hattem* en 50 h. en ruim 540 inw. onder *Oldebroek*.

* GELDERSCH-POLDER bevat 112 bund. 30 v. r. 10 v. ell. schotbaar land, en telt 11 h.

GELDERSCH-SLUIS, sluis in *Zalland*, prov. *Overijssel*. Het is eene der 5 sluizen in den linker *IJsseldijk*, nabij *Zalk*, wijd 2.12 ell. en voorzien van twee drijfdeuren.

GELDERSCH-WAARDEN, uiterwaarden op den Noord-Brabandschen oever, prov. *Gelderland*, arr. *Tiel*, kant. *Zalt-Bommel*, gem. *Ammerzoden*; palende N. aan de *Maas*, O. aan *Bokhoven*, Z. aan de *Haarsteeg*, W. aan *Hedikhuizen*. — Deze uiterwaarden zijn niet ingedijkt maar in 1855 voorzien van eene zomerkade tot keering van het zomerwater, terwijl zij des winters geregeld onderloopen; zij beslaan, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 150 bund. 36 v. r. 30 v. ell., alles schotbaar land, en wateren uit op de *Maas*, door eene sluis, wijd 5,01 ell. Het polderbestuur bestaat uit Gecommitteerden van de betrokkene polders van *Vlijmen*, *Engelen*, *Bokhoven*, *Well* en *Hedikhuizen*.

* GELDERSCH-HOF ligt $\frac{1}{2}$ u. Z. van *Nijmegen*, $1\frac{1}{2}$ u. N. van *Groesbeek*.

* GELDROP, gem., heeft 52 lakenfabrieken, 2 wol- en katoenfabrieken, 1 bierbrouwerij, 1 leerlooierij, 1 water-, vol- en graan- en oliemolen, 1 windgraanmolen en 1 stoomwolspinnerij.

GELDTERP, geh., prov. *Friesland*. Zie *GELTERP* W.